

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การวิเคราะห์สถานการณ์การดูแลผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง โดยแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลวังน้ำหยาด ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางนภารัตน์ มานะกิจ

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ บุญเชียง

บทคัดย่อ

การดูแลผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงจำเป็นต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วนได้แก่สถานบริการสุขภาพ ชุมชน และครอบครัว แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักในการดูแลผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงในครอบครัว การศึกษาเชิงพรรณนาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การดูแลผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงโดยแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังน้ำหยาด ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีระบบ (von Bertalanffy, 1968) ที่ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ ผู้ร่วมการศึกษาคือ บุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังน้ำหยาดจำนวน 3 คน กลุ่มตัวอย่างแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวจำนวน 16 คน และผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงจำนวน 16 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือเป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์และแนวคำถามการสนทนากลุ่มซึ่งพัฒนาขึ้น โดยผู้วิจัยและผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนาและการจัดหมวดหมู่เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ สถานที่ในการดูแลผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งส่วนใหญ่คือบ้านซึ่งอยู่รวมกันเป็นครอบครัว ไม่มีการสนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์และเอกสารคู่มือแก่แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวแต่มีการขอยืมใช้เครื่องวัดความดันโลหิตและเครื่องชั่งน้ำหนักจากศูนย์สาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้าน แกนนำสุขภาพมีความรู้ในการดูแลสุขภาพจากการอบรมฟื้นฟูความรู้แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวโดยบุคลากรสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริม

สุขภาพตำบลปีละ 1 ครั้ง เรื่องการควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย การดูแลด้านจิตใจ การรับประทานยา และความสำคัญของการมาตรวจตามนัด แต่ยังไม่มีความรู้เรื่องการป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากโรค ความดันโลหิตสูง สำหรับนโยบายการดูแลผู้ที่เป็โรคความดันโลหิตสูงคือการส่งต่อดูแลผู้ที่เป็น โรคความดันโลหิตสูงสู่ชุมชนและครอบครัวแต่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนซึ่งค่าใช้จ่ายในการดูแล ผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงมาจากครอบครัวและเบี่ยงชีพ บุคคลากรสุขภาพเป็นผู้ให้คำแนะนำ และนิเทศ ติดตามงาน และแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวทุกครอบครัวได้รับการอบรมฟื้นฟู ความรู้แต่เนื้อหาไม่ครบถ้วนเนื่องจากมีงบประมาณจำกัด 2) กระบวนการ จากการศึกษาพบว่า แกนนำสุขภาพประจำครอบครัวสามารถให้การดูแลด้านการควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย การดูแลจิตใจ การรับประทานยา และการมาตรวจตามนัดได้ อย่างไรก็ตามการป้องกันภาวะแทรกซ้อน ยังคงต้องมีการเฝ้าระวังร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและบุคคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ 3) ด้านผลลัพธ์ จากการศึกษาพบว่าร้อยละ 84.04 ของผู้ที่เป็น โรคความดันโลหิตสูงมีระดับความดันโลหิตอยู่ในเกณฑ์ปกติ และไม่มีภาวะแทรกซ้อนแต่ยังมี ระดับไขมันและน้ำตาลในเลือดสูง ผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงมีความพึงพอใจต่อการดูแลโดย แกนนำสุขภาพประจำครอบครัว

จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการดูแลผู้ที่เป็นโรค ความดันโลหิตสูงโดยแกนนำสุขภาพครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังน้ำหยาด ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

Independent Study Title Situational Analysis of Caring for Persons with Hypertension by Family Health Leaders, Wangnumyard Sub District Health Promoting Hospital, Mae Soi Sub District, Chomtong District, Chiang Mai Province

Author Mrs. Napatat Manakit

Degree Master of Nursing Science (Community Nurse Practitioner)

Independent Study Advisor
Assistant Professor Dr. Waraporn Boonchieng

ABSTRACT

Caring for persons with hypertension requires cooperation from all sections including health care services, the community, and their families. Family health leaders are the persons who take the main role in caring for persons with hypertension. The objective of this study was to analyze the caring situations for persons with hypertension managed by family health leaders of Wangnumyard Sub District health promoting hospital, Mae Soi Sub District, Chomtong District, Chiang Mai Province. The study was based on the System Theory of von Bertalanffy (1968) comprising input, process and output. The study participants comprised 3 public health personnels of Wangnumyard Sub District health promoting hospital, the samples of 16 family health leaders and 16 people with hypertension who were purposively selected. The tools were interview and focus group guidelines that were developed by the researcher and reviewed for content validity by 3 experts. The data were analyzed with descriptive statistics and categorization.

The results showed that 1) Regarding input, it was found that persons with hypertension were cared for by family health leaders in their family's house. Family health leaders were not supplied with the necessary equipment and manuals. Instead, they borrowed

blood pressure monitors and scales from the community's primary health care centers. The family health leaders attended an annual training given by public health personnels of the Sub District health promoting hospital to refresh their knowledge in taking care of persons with hypertension, including diet control, exercise, psychological care, medicine taking, and the importance of on-time check-ups. However, knowledge on the prevention of complications was not included. The policy of taking care of persons with hypertension appeared to be the delegation of responsibility for care to the community and family. There was no government budget for taking care of persons with hypertension; expenses were covered by family income and allowance. Public health personnels were available for supervision and follow up. All family health leaders were trained to refresh the knowledge. However, the training contents were not completed due to budget constraints. 2) Regarding process, the study found that family health leaders were able to take care of persons with hypertension in terms of diet control, exercise, psychological care, medicine taking, and check-up schedule. However, prevention of complications required cooperation from the community's public health volunteers and the public health personnels of Sub District health promoting hospital. 3) Regarding output, the study showed that 84.04% of persons with hypertension had normal blood pressure with no complications but with high level of blood sugar and lipid profile. Persons with hypertension were satisfied with the care provided by family health leaders.

The data from this study could be used to improve the care for persons with hypertension by family health leaders of Wangnumyard Sub District health promoting hospital, Mae Soi Sub District, Chomthong District, Chiang Mai Province.